

JEAN HAESAERT

1925

Haesaert, Jean, Polydore, Julien, Coralie, werd geboren te Lokeren op 17 april 1892. Hij volbracht zijn middelbare studiën aan het Koninklijk Atheneum te Gent en studeerde nadien, tot 1914, aan de Rechtsfaculteit van dezelfde stad. Op 13 oktober 1919 behaalde hij het einddiploma van doctor in de Rechten voor de Centrale Examencommissie.

Van 12 februari 1920 tot 28 februari 1922 was hij advocaat te Gent en begon dan een loopbaan in de magistratuur. Hij was achtereenvolgens : rechter bij de Rechtbank van 1^e Aanleg te Kortrijk (K.B. van 25 februari 1922); rechter bij de Rechtbank van 1^e Aanleg te Brussel (K.B. van 9 december 1922) en ondervoorzitter bij de Rechtbank van Oorlogsschade (K.B. van 23 januari 1925).

Bij K.B. van 7 oktober 1925 werd hij benoemd tot docent aan de faculteit van de Rechten te Gent met de cursussen „Natuurrecht” en „Instituten van het Romeins Recht (personenrecht en de successies)”. Zijn leeropdracht werd spoedig uitgebreid met de cursus „Pandecten” (K.B. 10 november 1926), „Sociologie” (K.B. 19 november 1927) en met de vrije cursus „Historische ontwikkeling van het Romeins Recht” (M.B. 5 november 1927).

Bij K.B. van 3 maart 1930 werd hij tot gewoon hoogleraar in de faculteit van de Rechten bevorderd. Hij nam op 19 april 1930 ontslag als rechter bij de Rechtbank van 1^e Aanleg te Brussel, waarvan hij bij K.B. van 19 april 1925 tot ere-rechter werd benoemd.

De leeropdracht van Prof. Haesaert onderging nadien volgende wijzigingen : hij werd ontlast voor „Instituten Romeins Recht” en „Pandecten” (K.B. 7 juli 1931 en K.B. 20 november 1934); hij werd belast met de cursus „Encyclopedie van het Recht” (K.B. 10 oktober 1933), „Wijsbegeerte van het recht” (K.B. 15 september 1934), „Sociale Huishoudkunde” in de H.S.H.E.W. (K.B. 22 juni 1937), „Overzicht der Sociologie” in de H.S.H.E.W. (K.B. 22 juni 1937), „Inleiding tot de Wiskundige Staatshuishoudkunde” in de H.S.H.E.W. (K.B.

22 juni 1937), „Grondige studie van vraagstukken lopende over de Sociologie met praktische oefeningen” en „Volksbeschrijving” (Besluit van de Secretaris-Generaal van 25 januari 1944), „Grondige studie van vraagstukken lopende over de beginselen van het Volkenrecht met daarenboven praktische oefeningen” (Regentsbesluit van 24 maart 1948), „Vraagstukken van internationale politiek” (Regentsbesluit van 24 maart 1948) en „Grondige studie van vraagstukken lopende over het Volkenrecht met daarenboven praktische oefeningen” (Regentsbesluit van 24 maart 1948). Sedert 1949 liet Prof. Haesaert zich gedeeltelijk van zijn leeropdracht ontlasten : voor de leergang „Encyclopedie van het Recht” (Regentsbesluit van 10 maart 1949), voor „Wijsbegeerte van het Recht”, „Grondige studie van vraagstukken lopende over de beginselen van het Volkenrecht” en „Grondige studie van vraagstukken lopende over het Volkenrecht” (Regentsbesluit van 27 oktober 1949). Bij K.B. van 16 september 1957 bekwam hij ook ontlasting voor de leergang „Hedendaagse vraagstukken van internationale politiek”, zodat op dit ogenblik zijn leeropdracht nog volgende cursussen omvat : „Sociologie”, „Overzicht der Sociologie” en „Grondige vraagstukken lopende over sociologie met praktische oefeningen”.

Bij K.B. van 9 mei 1938 werd hij tot rector van de Universiteit benoemd. Hij kreeg de titel van erector bij K.B. van 30 december 1953. Hij is directeur van het Seminarie voor Theoretische en Toegepaste Sociologie.

Buiten zijn leeropdracht aan de Gentse Rijksuniversiteit was hij van 1934 tot 1945 advocaat bij het Hof van Beroep te Brussel en van 14 oktober 1939 tot 4 december 1941 gewoon hoogleraar aan de Vrije Universiteit te Brussel.

Prof. Haesaert is Vast Secretaris van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België (Bij Regentsbesluit van 11 september 1945, met terugwerkende kracht op 9 oktober 1944 en Regentsbesluit van 31 juli 1946).

Hij is lid van talrijke geleerde genootschappen : van de „Académie Royale des Sciences, des Lettres et des Beaux-Arts de Belgique” (briefwisselend lid sedert 4 december 1939; werkend lid bij K.B. van 5 januari 1945), van de „Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België” (corresponderend lid sedert 1939; werkend lid bij Regentsbesluit van 11 juli 1945); van de „Braziliaanse Academie voor Schone Kunsten” (sedert 31 maart 1949), van de „Libre Académie de Belgique” sedert 10 december 1937 (ontslag in 1939), van de „Vereniging Wijsbegeerte des Rechts” (Nederland), van het „Koninklijk Instituut voor Internationale Betrekkingen”, van het „Instituut voor Politieke Wetenschap”, van het „Institut International de Philosophie du droit”, van de „Association internationale de Sociologie” en van de „American Sociological Society” (U.S.A.).

Hij is lid van Beheer van volgende officiële instanties : van het „Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek”, van de „Geneeskundige Stichting Koningin Elisabeth”, van het „Interuniversitair Centrum voor Sociologie” (als Voorzitter), van het „Studie- en Onderzoekscentrum voor Sociale Wetenschappen te Gent”

(als Voorzitter) en van het „Koninklijk Instituut der Eliten van de Arbeid” (als Secretaris-generaal ,bij K.B. van 31 juli 1954).

Tevens werd hij tot lid benoemd van de „Internationale Dienst voor Bibliografie” (R.B. van 2 april 1946, ontslag aanvaard op 10 augustus 1948), van de „Verbeteringsraad van het Hoger Onderwijs” (R.B. van 15 mei 1947; K.B. van 27 februari 1952; K.B. van 17 november 1954), van de „Hoge Raad voor de Statistiek” (K.B. van 22 februari 1951), van de „Raad der Koninklijke Bibliotheek” (B.S.G. van 22 januari 1943; K.B. van 18 april 1945), van de „Interministeriële Commissie voor Wetenschappelijk Onderzoek” (R.B. van 31 maart 1948), van de „Nationale Commissie UNESCO” (M.B. van 10 september 1956), van de „Nationale Commissie belast met de studie van de aan België en de Overzeese Gebieden gestelde problemen betreffende de vooruitgang der Wetenschappen en de weerslag ervan op economisch en sociaal gebied” (K.B. van 17 januari 1957). Van 31 mei 1940 tot 27 december 1944 was hij lid van het uitvoerend comité van het Rood-Kruis van België.

Prof. Haesaert werd uitgenodigd als voordrachtgever aan verschillende Rechtsfaculteiten van buitenlandse universiteiten : Parijs (1948), Rijsel (1950), Londen (1953), Saarbrücken (1955), Amsterdam (1956) en Luxemburg (1959 en 1960). Hij ondernam verschillende studiereizen: in Duitsland (1930-31), Tsjecho-Slowakije (1931), Oostenrijk (1931), Rusland (1935), de U.S.A. (1936), Engeland (1945), Yoegoslavië (1956), Italië (1958), enz.

De werken van Prof. Haesaert ressorteren vooral onder de sociologie van het recht. Hij publiceerde nl. op dit gebied : *Étiologie de la répression des outrages aux bonnes mœurs* (Paris, 1931, 216 bl. in 16°), *Contingences et régularités du droit positif* (Anvers-Paris-Amsterdam, 1933, 116 bl. in-8°), *La forme et le fond du juridique* (Bruxelles, 1934, 127 bl. in-8°), *Schets van een Algemene Rechtsleer* (Antwerpen, 1935, 278 bl. in-8°), *Théorie générale du droit* (Bruxelles, 1948, 479 bl. in-8°), *Préalables du droit international public* (Bruxelles, 1950, 93 bl. in-8°).

Deze werken lopen uit op een theorie waarin het recht voorgesteld en uitgewerkt wordt als een wijze om waarden te verwezenlijken bij middel van een maatschappelijke techniek, door de betrokken partijen beschouwd als een onvoorwaardelijk bindend, en als dusdanig door de gemeenschap erkend in het kader van een bepaalde politieke structuur.

Geleidelijk is de leer ingeschakeld geweest in een sociologie die het veld uitmaakt waaruit de rechtsleer ontstond en de achtergrond waarop het zich projecteert. Aldus verschenen het *Essai de Sociologie et notes doctrinales conjointes* (Bruxelles, 1946, 420 pp. in-8°), waarvan een tweede opnieuw bewerkte uitgave in 1956 het licht zag onder de titel *Sociologie Générale* (Paris-Bruxelles, 1956, XIV + 511 pp. in-8°). De Sociologie wordt er in beoefend als een waarnemingswetenschap, die de gemeenschap laat verschijnen als een synergisch systeem, dat zich in zijn vormen diversifieert volgens de voorwaarden van het milieu en de ontwikkeling van de menselijke psyché. De ingevang van het werk is aldus positief, anthropologisch en functioneel. Deze tendens komt ook te voorschijn in de

Etude analytique de stratification sociale (Luik, 1959), dat onder de leiding van Prof. J. Haesaert verscheen.

Op het gebied van de politiek, beschouwd als toegepaste sociologie, publiceerde Prof. J. Haesaert nl. studies betreffende de algemene beginselen van de politiek : *Défense et aménagement de libertés* (Bruxelles, 1936, 112 blz. in-8°); *Natuurrecht* (Gent, 1951, 2d. 255 blz. in-4°; 2e uitg. in 1955; 3e uitg. 1959); *La Science politique : une mise au point* (Bruxelles, 1957, 26 blz. in-8°) en bijzondere vraagstukken als het beleid van president F. Roosevelt (*La portée politique du New Deal*, Anvers, Paris, La Haye, 1937, 128 blz. in-8°), de internationale betrekkingen (*De huidige verhoudingen tussen Oost en West in hun historisch perspectief*, Brussel, 1949, 62 blz. in-8°) enz.

PUBLIKATIES VAN JEAN HAESAERT

IN BOEKVORM

- Introduction à la philosophie expérimentale*. 148 p., in-8°, Gent, 1920.
Didactique mineure. 293 p., in-8°, Brussel, 1924.
Étiologie de la répression des outrages publics aux bonnes mœurs. 261 p., in 16°, Brussel, 1931.
Contingences et régularités du droit positif. 115 p., in-8°, Antwerpen-Parijs-Amsterdam, 1933.
La forme et le fond du juridique. 127 p., in-8°, 1934.
Schets van een Algemene Rechtsleer. 278 p., in-8°, Antwerpen, 1935.
Défense et aménagement des libertés, in-8°, 114 p. Bruxelles, 1936.
La portée politique du New-Deal. 128 p., in-8°, Antwerpen-Parijs-'s Gravenhage, 1937.
Essai de sociologie et notes doctrinales conjointes. 420 p., in-8°, Brussel, 1946.
Théorie générale du Droit. 500 p., in-8°, Brussel, 1948.
De huidige verhoudingen tussen Oost en West in hun historisch perspectief, 64 p., in-8°, Brussel, 1949.
Préalables du droit international public. Acad. Roy. Belg., Classe des lettres et des sciences morales et politiques. Mémoires, Col. in-8°, T. XLVI, fasc. 3, 93 p., in-8°, 1950.
Leidraad bij de leergang van Natuurrecht. 2 dln., 225 p., in-4°, Gent, 1951.
Sociologie générale. 513 p., in-8°, Brussel, 1956.
Étude analytique de stratification sociale (in samenwerking). 105 blz. in-16° en 149 tabellen, Luik, 1959.

WETENSCHAPPELIJKE BIJDLAGEN

- Étude sur Jean Giroudoux*. Renaissance d'Occident., t. V, n° 2-3, 1922.
La réforme de l'Enseignement dans les Facultés de droit. Revue Franco-belge, pp. 268-274, 349-360, 1926.
Évolution de la jurisprudence belge en matière d'outrages aux mœurs. Revue de droit pénal et de criminologie, in-8°, pp. 1-19, 1928.
Europe. Avenir social, pp. 167-175, 1928.
Note sur le mariage religieux des Russes à l'étranger. Pandectes périodiques, pp. 177 ss., 1928.
Note sur l'exéquat des sentences arbitrales étrangères. Pandectes périodiques, pp. 207 ss., 1928.
Note sur la double reconnaissance de paternité. Pandectes périodiques, pp. 338 ss., 1928.
Note sur le régime des enfants volontairement confiés à l'Assistance publique. Pandectes périodiques, pp. 114, 1929.
Injuria adversus bonos mores. Académie royale de Belgique, Bulletin de la Classe des Lettres et des Sciences morales et politiques, 5e série, tome XV, pp. 235-271, 1929.
Het geval Ovidius op rechtskundige gronden onderzocht. Rechtskundig Tijdschrift, bl. 164-169, 1930.

Centroverses en matière de baux à loyer. Pandectes périodiques, pp. 184-189, 1930.
L'exception de jeu. Pandectes périodiques, pp. 451-453, 1930.
Considérations méthodologiques sur la crise. Revue économique internationale, XXIII, pp. 8-21, 1931.
Les outrages aux bonnes mœurs. Pandectes périodiques, pp. 301 ss., 1931.
Het sociaal recht van Georges Gurvitch. Rechtskundig Weekblad, col. 601-604, 1932.
Nieuw werk op gebied der Amerikaanse sociologie. Ontwikkeling, bl. 311-319, 1932.
Prix imposés. Pandectes périodiques, pp. 566 ss., 1932.
Notion du droit positif. Archives de Philosophie du droit et de sociologie juridique, II, pp. 447-479, 1932.
Familiestudie en huwelijk. Ontwikkeling, bl., 622/633, 1933.
Het onderwijs en het Recht op de Universiteit. Rechtskundig Weekblad, col. 305-308, 1933.
La décadence universitaire. Journal des Tribunaux, pp. 66 ss., 1933.
Régularités juridiques. Archives de philosophie du droit et de sociologie juridique, 1933.
Dynamisch recht bij Swoboda. Rechtskundig Weekblad, col. 697-700, 1933.
Fondement du droit naturel. Archives de Philosophie du droit et de Sociologie juridique, III, pp. 197-226, 1933.
Analyse du cas juridique. Revue de la Théorie du droit, bl. 1-8, 1934.
Begrip der Sociologie. Tijdschrift voor Economie en Sociologie, bl. 5-12, 1935.
Russie, pointage 1935. Équilibres, II, n° 6, pp. 15-24, 1935.
Réflexions sur le droit soviétique. Revue des Alumni, VII, pp. 3-13, 1936.
De hervorming van het Hoogste gerechtshof in de U.S.A. Rechtskundig Weekblad, bl. 1553-1560, 1937.
Arbeidsconflicten in de Verenigde Staten van Noord-Amerika. Berichten van het Vlaams Economisch Verbond, bl. 657 blg., 1937.
Le quatrième pouvoir. La Réforme de l'État. pp. 259 ss., 1937.
L'organisation professionnelle et les conflits du travail sous le New-Deal. Revue économique internationale, XXX, pp. 91-113, 1938.
Court plaidoyer pour une sociographie nationale. Journal des Tribunaux, col. 1-4, 1938.
De volgroep als werkelijkheid. Tijdschrift voor Economie en Sociologie, IV, bl. 198-213, 1938.
La lutte entre le „New-Deal” et la Cour suprême aux États-Unis. Recueil d'Études en l'honneur d'Edouard Lambert, pp. 271-285, 1938.
Het statuut van de dagbladpers in België. 58 bl., in-8°, Gent, 1938.
La technique juridique. Archives de philosophie du droit et de sociologie juridique, nrs. I-II, pp. 56-74, 1939.
Hooger Onderwijs. Paedagogische Encyclopedie van J. Verheyen 1939.
The Constitution of the Belgian Universities. International Student Service Bulletin, XV, pp. 8 ss., 1939.
Wanneer een rector afscheid neemt. 31 bl., in-8°, 1939.
Quand un recteur prend congé. Revue des Alumni, pp. 3-36, 1940.
La notion du sociotype. Académie royale de Belgique, Bulletin de la Classe des Lettres, 5e série, XXVIII, pp. 233-260, 1942.
La sociologie. Livre de l'honnête homme, pp. 411-421, 1945.
Psychologie de l'ethnie flamande en Belgique. Revue de psychologie des peuples, II, pp. 371-402, 1947.
Verenigde Naties, Volkenrecht en Benelux. Rechtskundig Weekblad, col. 497-502, 1948.
La Charte internationale des droits de l'homme et l'organisation des Nations Unies. Académie royale de Belgique, Bulletin de la Classe des Lettres et des sciences morales et politiques, 5e série, XXXIV, n° 10-11, pp. 549-576, 1948.
Réflexions sur quelques déclarations des droits de l'homme. Autour de la nouvelle déclaration universelle des droits de l'homme, pp. 82-87, 1949.
Overwegingen bij het verslag omtrent de tienjaarlijkse prijs voor juridische wetenschappen. Rechtskundig Weekblad, XIV, col. 241-246, 1950.

Les prétendus principes généraux de la politique internationale et du droit des gens. Académie royale de Belgique, Bulletin de la Classe des Lettres et des Sciences morales et politiques, 5e série, XXXVI, fasc. 7, p. 354-386, 1950.

Obstacles à la cohésion de l'Europe. Académie royale de Belgique, Bulletin de la Classe des Lettres et des Sciences morales et politiques, 3e série, XXXVII, fasc. 3, pp. 68-103, 1951.

El derecho y la sociedad. Revista Mexicana de Sociología, XIII, pp. 179-190, 1951.

Syllabus van de leergang in de sociologie. 58 bl., in-4° 1951.

Mesure et démesure des Libertés. Enquête sur la Liberté, U.N.E.S.C.O., pp. 61-65, 1953.

Politiek als toegepaste wetenschap. Politica Berichten, bl. 1-11, 1953.

Voorbarigheid der Verenigde Naties. Socialistische Standpunten, bl. 1-8, 1954.

In de spiegel der Academiën. 24 bl., in-8°, Brussel, 1954.

Leidraad bij de leergang van Natuurrecht. 2e Uitg., 225 p., in-4°, 1955.

Kenmerken van de hedendaagse sociologie. Tijdschrift voor Sociale Wetenschappen, I, bl. 1-41, 1956.

Het rechtsverschijnsel. Mededelingen der Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen, Afd. Letterkunde, Nieuwe Reeks, deel 19, n° 12, bl. 389-401, 1956.

Plan pour une sociologie de la grande agglomération. Le problème des grandes agglomérations, pp. 49-70, 1957.

La Science politique : une mise au point. Académie royale de Belgique. Bulletin de la Classe des Lettres et des Sciences morales et politiques. 5e série, XLIII, fasc. 8-9, pp. 363-389, 1957.

La réalité physique selon C. Maxwell et la théorie du droit. Archiv für Rechts- und Sozialphilosophie, bl. 85-88, 1958.

Professor dr. Frans Olbrechts. Tijdschrift voor Sociale Wetenschappen, bl. 5-6, 1958.

In memoriam prof. dr. Fr. Olbrechts. Jaarboek van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen, bl. 245-249, 1958.

De positie op de sociale ladder van de agenten uit het Bestuur der Direkte Belastingen in België. Tijdschrift voor Sociale Wetenschappen, bl. 163-168, 1959.

Le droit comparé et la Sociologie. Luxembourg, 25 p. in 4°, 1959.

L. Wodon. Biographie nationale, XXX, supplément, II, fasc. 2, pp. 827-832, 1959.

Les éléments de la paix publique et leur intégration dans le système social. Mélanges Lacombrade, Saragosse, 1960.